

Fragment uit *Dit zijn de namen*, Tommy Wieringa, De Bezige Bij, 2012.

Dit fragment mag uitsluitend voor educatieve doeleinden worden gebruikt en niet verder worden verspreid.

Hoofdstuk 2

Naar het westen

De hemel kraakte boven de steppe. In de luwte van een lage zandduin lag een kleine groep mensen ineengedoken onder het noodweer. Hun kleren waren doorweekt, ze waren verkild tot op het bot. Zo hadden ze al talloos veel nachten op de terugkeer van de dag gewacht, als de eerste mensen op aarde, weggedoken tegen de woedende hemel. Maar er kwam geen einde aan de nacht. Het duister strekte zich tot aan de randen van de wereld uit, de aarde was opgehouden met draaien, een nieuwe dag zou niet komen.

Vijf mannen, een vrouw en een kind. Ze hadden geen heldere gedachten meer over waarom ze iedere dag weer in beweging kwamen; werktuigelijk als zonnebloemen bewogen ze met de zon mee. Zoals ze ademhaalden, zo liepen ze.

Steeds maar naar het westen moesten ze, had de man gezegd.

Dat was lang geleden. In de vlakke heerste toen de droogte, de zon brandde de aarde schoon. 's Morgens likten ze de dauw van het plastic dat ze daarvoor hadden uitgespreid, de rest van de dag leefden ze met een radeloze dorst. Dorst die alle gedachten overstemde, dorst die je koele vijvers voorspiegelde, die het geluid van druppelende kranen in je oren toverde. Ze smeekten om regen. Elk woord dat ze spraken smaakte naar roestig ijzer. Het kind, een jongen, nam de huid op zijn onderarm tussen duim en wijsvinger en trok eraan. Het vel kwam omhoog en bleef zo staan, als scherp gevouwen papier.

Ze zagen grafietkleurige wolken in het noorden, maar die kwamen nooit dichterbij.

Toch kwam op een dag de regen.

Eerst weinig, een paar druppels die ze hadden verwelkomd als brood uit de hemel. Ze dansten onder de wolken, elke druppel was een gebed. Hun dorst was voorbij. Er viel meer regen dan er gebeden waren. Ze baden om één droge dag, één nacht die hun kleren niet tot op de draad doorweekte. Koorts brandde op het gezicht van de jongen. Een paar keer had de vrouw gedacht dat hij de ochtend niet zou halen, maar telkens was hij opgestaan en had zijn weg vervolgd. Er was een sterke wil in hem om bij de overblijvers te horen, bij hen die het hadden gered.

De dromen waarmee ieder van hen vertrokken was, waren gaandeweg verdord en afgestorven. Hun dromen verschilden in maat en gewicht, in sommigen leefden ze langer voort dan in anderen, maar verdwenen waren ze uiteindelijk bijna allemaal. De zon had ze verpulverd, de regen spoelde ze weg.

De jongen zag vliegtuigen aan de hemel. Hij volgde hun baan met zijn ogen. Hij had nog nooit een vliegtuig van dichtbij gezien, maar wist van het wonder dat reizigers in de ene wereld instapten en in de volgende weer uitstapten; in de tussentijd waren er maar een paar uur verstreken. Vliegtuigen waren in zijn bergdorp als stipjes aan de hemel te zien, ze trokken witte sporen achter zich aan. Een oom was met een vliegtuig vertrokken naar Amerika en nooit meer teruggekomen. Later voegden zijn tante en vijf neven en nichten zich bij hem.

De jongen had een vliegtuig gemaakt van hout en ijzerdraad, zijn broer zei: 'Hoe kan een vliegtuig met propellers én een straalmotor nou vliegen?'

Hij had hem de verschillende principes proberen uit te leggen maar was er na een tijdje mee gestopt omdat hij het ook niet precies wist.

Zijn broer was achtergebleven. Hij had een zwak gestel. Ze hadden hem gestuurd, ook al was hij twee jaar jonger. Hij was geschikt bevonden voor de oversteek. Niet met een vliegtuig maar over land. Het reisgeld zat in de neuzen van zijn schoenen. Het paar dat hij droeg toen hij van huis ging, was al lang geleden doorgesleten en nutteloos geworden. Toen er een man stierf in de vlakte, toen ze nog met velen waren, had hij hem zijn schoenen afgenomen. Voorzichtig had hij ze van zijn voeten getrokken, hij was bang dat de dode opeens zijn ogen zou openen en 'dief! dief!' zou schreeuwen.

Maar de man bleef dood en zo was hij de eigenaar geworden van twee grote, stoffige ADYDOS-gymschoenen.

De ochtend kwam in vuil licht. Ze zetten hun verstijfde lichamen weer in beweging. 's Morgens was het zand zwaar en nat, het gras sloeg tegen hun benen.

Halverwege de ochtend deed de jongen een belangrijke vondst. Een sigarettenpakje, half onder het zand. Plastic zakken woelen de steppe in en bleven aan het lage struikgewas hangen, maar sigarettenpakjes deden dat niet, die werden door mensen op de grond gegooid om daar te blijven liggen. Er waren dus nog mensen ergens, misschien waren ze hier geweest, hij hield het bewijs van hun bestaan in zijn hand! De letters van

het merk WESTERN waren van een verbleekt rood. Aan de binnenkant van het cellofaan zaten condensdruppeltjes. Misschien zouden ze nu dan eindelijk het langverhoopte dorp vinden, of een kleine stad, van verre aangekondigd door de fonkelende gouden ui van een kerkje. Hij schudde het zand uit het vochtige pakje en stak het in zijn zak. Daarin zaten ook een steen in de vorm van een halvemaan en het mes dat zijn broer hem gegeven had. Rond het heft had zijn broer ijzerdraad gewikkeld, roest had putjes in het metaal van het lemmet gevreten. 's Nachts hield de jongen het mes stevig vast. Huiverend van genoeg verbeeldde hij zich hoe hij het in iemands hart zou boren.

Zijn vingers gleden langs het cellofaan. Hij wilde de vrouw over zijn vondst vertellen maar hield zijn kaken op elkaar. Het zou de betovering verbreken. Het was een teken speciaal voor hem. Als hij zweeg, zou het werkzaam zijn. Anders niet. Dan zouden ze nog eeuwen door de vlakke dwalen door zijn schuld. Omdat hij zijn mond niet had kunnen houden.

Hun voeten sleepten door het zand. Onafzienbaar was de ruimte waar ze doorheen trokken. Het landschap voor hen was precies hetzelfde als dat achter hen, en dat aan de rechterhand verschilde in niets van dat aan de linker. De enige richtsnoeren in de steppe waren de hemel boven hun hoofd en de grond onder hun voeten.

Achter hen werden hun voetstappen vlug uitgewist. Ze waren voorbijgangers, ze lieten geen sporen en geen herinneringen na.

Toen de lange man rond het middaguur schreeuwde dat hij een dorp zag – 'Huizen! Daar! Dorp! Dorp!' – was de jongen niet verbaasd. Hij ontplofte zowat van vreugde maar hij was niet verbaasd.

Hij rende naar voren, waar de lange man met bevende hand in de verte wees. 'Waar?' riep hij.

'Daar!'

De jongen zag niets maar rende in de richting die de lange man gewezen had. De lange man zag dingen altijd eerder dan anderen, hij was een geboren uitkijkpost.

De jongen rende, hij zweefde boven het zand. Daar ging een uitverkorene, een jongen die God had uitgekozen om hem eerder dan de anderen op de hoogte te stellen van zijn bedoelingen. Hij voelde geen honger en geen vermoeidheid meer. Het gras ranselde zijn benen, zijn longen brandden in zijn borst. Hij zag de eerste huizen.

'Hé!' schreeuwde hij, om de mensen daar op de hoogte te stellen van zijn komst. 'Hé, jullie daar!'

Het was een in de vlakte verzonken dorp, rond en afgesleten als geërodeerd gesteente. Hij rende op een grote schuur af. De spanten waren doorgerot, het dak hing door als de rug van een oud paard. De jongen rende een straatje tussen de huizen in, waarin het gras even hoog stond als in de vlakte. Een geluidloze gil steeg in zijn binnenste op, maar zijn hersenen weigerden nog te aanvaarden wat hij zag – de lege, stomme ramen, de overwoekerde straten.

Geen levende ziel.

'Hallo?!' schreeuwde hij. *'Is daar iemand?'*

Zijn vraag kaatste tussen de huizen van leem en hout.

'Waar zijn jullie?'

Hij rukte aan half vergane deuren. Hij rende het ene na het andere huis in. Leeg. Leeg en de mensen waren weg. In het hart van het dorp stormde hij een klein godshuis binnen.

Het schaarse licht dat door de bovenramen viel onthulde de verwoesting. Heilige boeken waren tot as en snippers ver-vallen; de koud geworden brand. De jongen baande zich een weg tussen geblakerde banken en kasten en klom naar het tabernakel. Daar zonk hij op zijn knieën. Hij boog voorover met zijn handen voor zijn gezicht en kermde als een gewond dier.

Zo werd hij door de anderen gevonden.